

De bouwmaterialenindustrie

De bouwmaterialenindustrie is logischerwijze sterk afhankelijk van de activiteit in de bouwnijverheid. Vanuit de bouwmaterialenindustrie bezien staan met name de timmerindustrie, de baksteen- en keramische dakpannenindustrie en de beton- en cementwarenindustrie aan de basis van bouwactiviteiten. Tevens behoren deze bedrijfstakken tot de belangrijkste bedrijfstakken binnen de bouwmaterialenindustrie. In dit artikel worden de ontwikkelingen van deze drie bedrijfstakken in de jaren 1997 en 1998 nader belicht.

Goede resultaten 1997

In 1997, zo blijkt uit de uitkomsten van de Productiestatistiek, hebben de drie hierboven genoemde bedrijfstakken uit de bouwmaterialenindustrie goed geboerd. Zowel de omzet als het brutobedrijfsresultaat laten substantiële stijgingen zien ten opzichte van 1996.

De grootste bedrijfstak binnen de bouwmaterialenindustrie is de beton- en cementwarenindustrie, inclusief de kalkzandsteenindustrie, SBI 266. Dit geldt zowel gerekend naar werknemers als naar omzet. In 1997 staan in deze bedrijfstak ongeveer 14,5 duizend werknemers op de loonlijst. De totale omzet aan zelfvervaardigde producten bedraagt bijna 5,4 miljard gulden. In vergelijking met 1996 is dat een toename van 10%. De omzet zoals die in de Productiestatistiek wordt geregistreerd is gecorrigeerd voor kortingen en vrachtkosten. Het bruto bedrijfsresultaat neemt in 1997 met 17% toe tot bijna 1 miljard gulden.

Ook de timmerindustrie, SBI 203, behoort tot de grotere bedrijfstakken binnen de bouwmaterialenindustrie. In deze bedrijfstak zijn ruim 11,5 duizend mensen werkzaam. De omzet bedraagt in 1997 bijna 2,9 miljard gulden, een stijging

van bijna 9% vergeleken met het voorgaand jaar. Het bruto bedrijfsresultaat van de bedrijfstak komt 8% hoger uit op een totaal van ongeveer 260 miljoen gulden.

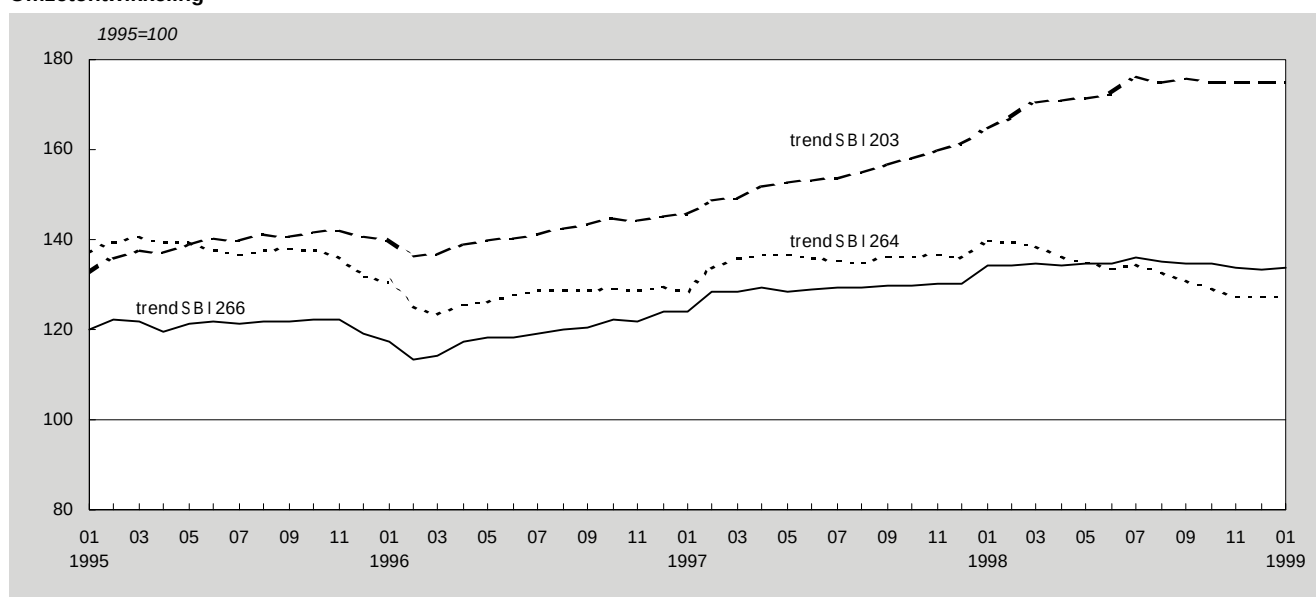
De baksteen- en keramische dakpannenindustrie, SBI 264, is aanzienlijk kleiner dan de twee hierboven genoemde bedrijfstakken. In 1997 staan ruim 2 300 werknemers op de loonlijst in deze bedrijfstak. De omzet belooft in 1997 een bedrag van bijna 850 miljoen gulden, een toename van ruim 5% ten opzichte van 1996. Het bruto bedrijfsresultaat neemt ook met 5% toe tot een totaal van 312 miljoen. Vergeleken met de beton- en cementwarenindustrie en de timmerindustrie zet de baksteen- en keramische dakpannenindustrie een relatief groot deel van de omzet af op de buitenlandse markt. Ruim 22% van de keramische bouwproducten worden door de producenten direct aan buitenlandse afnemers geleverd, terwijl de twee andere bedrijfstakken nog geen 10% van hun omzet direct in het buitenland afzetten.

Omzetgroei stagneert in 1998

De groei van de omzet zoals die zich in de jaren 1996 en 1997 voordoet zet zich niet voort in 1998. Uit de Maandenquête industrie blijkt dat de timmerindustrie (SBI 203) en de beton- en cementwarenindustrie (SBI 266) de omzet tot en met het eerste halfjaar van 1998 nog zien groeien. In de tweede helft van het jaar treedt een stagnatie van de groei op. De keramische bouwmaterialenindustrie (SBI 264), exclusief de keramische tegels, bereikt haar top eind 1997, begin 1998 en laat vanaf het einde van het eerste kwartaal 1998 een neerwaartse trend zien.

In onderstaande grafiek is voor de drie bedrijfstakken de trend van de maandomzet op basis van indexcijfers weergegeven voor de periode januari 1995 tot en met januari 1999. De maandelijkse pieken en dalen zijn uitgefilterd.

Grafiek 1
Omzetontwikkeling

Een van de oorzaken voor de stagnerende omzet van de bouwmaterialenindustrie is de ontwikkeling van de woningbouw. In 1998 blijft deze behoorlijk achter bij 1997. Het aantal verleende bouwvergunningen voor woningen is bijna 14 duizend minder dan in 1997, een teruggang van ongeveer 14%. Ook het aantal begonnen woningen ligt in 1998 beduidend lager dan in 1997 en wel ruim 12 duizend, een daling van 12%.

Daarnaast kan de stagnerende groei van de omzet in het tweede halfjaar van 1998 voor een gedeelte geweten worden aan de weersomstandigheden in deze periode. Vergeleken met andere jaren werd de tweede helft van 1998 gekenmerkt door een meer dan gemiddelde hoeveelheid neerslag waardoor de voortgang van de bouwwerkzaamheden vertraging heeft opgelopen.

Deze ontwikkelingen hebben natuurlijk een negatief effect op de omzet van de bouwmaterialenindustrie. Zo ligt bijvoorbeeld de verkoop van bakstenen in 1998 ongeveer 7% lager dan in 1997. Ook de verkopen van betonnen bouwblokken, inclusief kalkzandstenen, blijven met een daling van ongeveer 12% fors achter bij de verkopen in 1997.

Prijzen en omzet

In de grafiek is de trend van de omzet weergegeven. De trend geeft de richting aan waarin de omzet zich ontwikkelt en niet zozeer het werkelijke niveau van de omzet. In onderstaande tabel zijn daarom de procentuele mutaties van de omzet ten opzichte van het voorliggende jaar vermeld voor de jaren 1996 tot en met 1998. Het betreft hier de omzet volgens de uitkomsten van de Maandenquête industrie die, in tegenstelling tot de omzet volgens de Productiestatistiek, niet gecorrigeerd wordt voor kortingen en vrachtkosten.

Naast de mutaties van de omzet zijn in de tabel ook de procentuele mutaties van de producentenprijzen ten opzichte van het voorgaande jaar vermeld. De afzetprijs is immers van invloed op de ontwikkeling van de omzet.

De timmerindustrie (SBI 203) ziet ondanks de stagnatie in de tweede helft van 1998, de omzet over geheel 1998 zo'n 9% toenemen ten opzichte van 1997. De afzetprijzen stijgen

over dezelfde periode met 1%. Dit betekent dat deze bedrijfstak per saldo een volumestijging van de omzet van ongeveer 8% realiseert in 1998.

De beton- en cementwarenindustrie (SBI 266) komt niet verder dan een omzetstijging van 2% in 1998 vergeleken met vorig jaar. Van deze toename kan ongeveer 1% verklaard worden uit de stijging van de afzetprijzen, zodat het omzetvolume voor deze bedrijfstak ongeveer 1% hoger ligt dan in 1997.

Zoals al eerder opgemerkt laat de maandelijkse omzet van de keramische bouwmaterialenindustrie vanaf het einde van eerste kwartaal 1998 een neerwaartse trend zien. Op jaarbasis komt de omzet van deze bedrijfstak dan ook 6% lager uit dan in 1997. Wanneer rekening wordt gehouden met een afzetprijsstijging van 1%, dan is de omzet gerekend in volume 7% minder dan in 1997.

	Procentuele mutatie t.o.v. voorgaand jaar					
	Omzet			Afzetprijs		
	SBI 203	SBI 264	SBI 266	SBI 203	SBI 264	SBI 266
1996	3	-2	4	0	1	1
1997	11	5	5	2	1	2
1998	9	-6	2	1	1	1

De ontwikkeling van enerzijds de afzetprijzen en anderzijds de prijzen van de grond- en hulpstoffen, de zogenaamde verbruiksprijzen, zijn bepalend voor de marge per eenheid product. De marge per eenheid product is de opbrengst van een product verminderd met de kosten van de grond- en hulpstoffen voor dat product. De prijzen van de grond- en hulpstoffen voor de bouwmaterialenindustrie zijn in 1998 ongeveer gelijk gebleven aan de prijzen in 1997. Dit betekent dat bij de slechts licht gestegen afzetprijzen de marges per eenheid product in 1998 niet veel zullen wijzigen ten opzichte van de marges in 1997.